

הפסיכולוג ובתי המשפט - תשובות פרקטיות לשאלות מהחיים

עו"ד ברוך אברהמי

לעיתים מצוי הילד שבאומנה אצל הוריו הביולוגיים לימים מספר או לפרק זמן. בעת שהילד שווה איתם, להם נתונה הסמכות בעניינים שוטפים ויומיומיים, בכלל זה ייעוץ פסיכולוגי.

על רקע שאלות אחרות של הפסיכולוגים, אומר, כי לדעתי הקשר והשיתוף בין פסיכולוג לאומן הוא לגיטימי. לדעתי, יש לראות זאת כך גם כאשר האומן הוא שפנה לפסיכולוג והוא מבקש לעיין ברשומות פסיכולוגיות שברשותו. הרשומות הפסיכולוגיות הן חסויות וחלים עליהן כללי הדין לגבי סודיות, אך לדעתי אין זה מכשול. הסודיות היא של הקטין המטופל, לא של הוריו הביולוגיים של הקטין. בעיני החוק יש לאומן מעמד ולכן ניתן לו כלים וסמכויות.

לדעתי, הדבר עולה בקנה אחד עם חוק הפסיכולוגים, התשל"ז-1977. האיסור המוטל על הפסיכולוג בסעיף 7 לחוק, שלא להעביר מידע שהגיע אליו מעיסוקו המקצועי או בעקבותיו, אינו מלא ואינו מוחלט. ניתן למסור מידע, כאשר הוא נדרש, לצורך טיפול בקטין הנמצא באומנה.

לדעתי, חוק האומנה, שהקנה למספר בעלי תפקידים סמכות, הקנה להם בכך מעמד לקבל המידע על הקטין לצורך מילוי תפקידם.

מה עושים כאשר יש חלוקי דעות בין הפסיכולוג לבין ההורים הביולוגיים?

לדעתי, נכון ורצוי לנתב עימותים וקונפליקטים למסלול התפקידים והסמכויות שחוק האומנה קבע באופן כללי. מסלול זה מתאים וראוי לדעתי גם למחלוקות מהסוג הנדון. כך גם כאשר ישנן דרישות סותרות מהפסיכולוג. אני מציע לפסיכולוג לשמור על אובייקטיביות ומקצועיות ולהפנות את הדרישות השונות לאומן. ייתכן שגם האומן לא יוכל ליישב את המחלוקות והדרישות הסותרות, אולם מחובתו של האומן לנסות להגיע להסכמות. אם לא יעלה בידו, עליו להודיע על כך למנחה האומנה. מנחה

חוק האומנה לילדים מצריך עדיין פרשנות ויישום באשר הוא חוק חדש המסדיר תחום שלא היה מוסדר דיו קודם לכן. נשאלתי אפוא על ידי פסיכולוגים שאלות הנוגעות לחוק האומנה לילדים ולמתן חוות דעת וחומר פסיכולוגי בקשר להליכים לפי אותו חוק. במאמר זה נחלוק עם קוראינו כאן תשובות שנתנו לכל מי שנדרש לנושא עד כה.

לפי חוק האומנה לילדים, האם לאומן הסמכות לתת הסכמה לטיפול פסיכולוגי או לאבחון פסיכולוגי לילד הנמצא אצלו באומנה?

לדעתי, התשובה לכך חיובית. בכל עניין הקשור לחיי היומיום של הילד, ובכלל זה גם ייעוץ לבדיקות פסיכולוגיות, לאומן סמכות לתת הסכמה, לאשר פעולות של הילד ולייצגו בכל שנדרש. כך בדרך כלל ועל פי רוב.

חריג לעקרון רחב זה הוא, אם בית המשפט נתן החלטה ספציפית אחרת לגבי אותו ילד.

חריג חוקי אחר, מתקיים כאשר ישנו הסכם אומנה ספציפי לאותו ילד, והסכם ספציפי זה קובע במפורש אחרת.

מצב של אומנה נובע, בין היתר, מכך שהקשר ההורי והאחריות ההורית של ההורים הביולוגיים לא מתקיימים או לוקים בחסר. חוק האומנה התשע"ו-2016 בא לתת כלים להתמודד עם הבעיה ולמלא את החסר.

הסמכות שניתנה לאומן באה לתת מענה לצורך באורח שוטף וללא עיכובים. לדעתי, ייעוץ פסיכולוגי ואבחון פסיכולוגי וחוות דעת פסיכולוגית חשובים בחיי היומיום לגבי ילדים במצב זה.

אין משמעות הדבר נתק עם ההורים הביולוגיים. חובה על ההורה האומן ליידע את ההורים הביולוגיים ולשאוף לקבל הסכמתם לייעוץ ולאבחון הפסיכולוגי, אך הוא אינו תלוי בהסכמתם.

כיוון שכך, הפסיכולוג המטפל והמאבחן לא חייב להיכנס בעצמו למורכבות ולרגישות של הקשר עם ההורים הביולוגיים והוא רשאי, לדעתי, מבחינה חוקית, להותיר זאת לאומן.

המשך בעמוד 62

עו"ד ברוך אברהמי היה משנה ליועץ המשפטי לממשלה והוא ועורכי הדין במשרדו היועצים המשפטיים של הסתדרות הפסיכולוגים.